

складений з порушенням норм законодавства, що спричинить його недійсність, тобто воля померлого залишиться нездійсненою, а спадкоємці будуть покликані до спадкування за законом. Таким чином, даний інститут можливо вдосконалити шляхом внесення доповнень до ЦК України та більш конкретизувати норми, які регулюють секретний заповіт, з метою усунення негативних наслідків як для заповідача, так і для спадкоємців.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бичківський О.О. Секретні заповіти за законодавством України та іноземних держав // Вісник Запорізького національного університету. – 2011. – № 4. – С. 63
2. Михайленко О.О. Юридичні колізії правового регулювання інституту секретного заповіту // Збірник наукових статей. Юридичні науки. – Запоріжжя, 2006. – С. 98–101
3. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Старцев О.В. Цивільне право України: Підручник. – Вид. 3, перероб. і доп. – К.: Істина, 2011. – 808 с.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Рада України. – 2003. – №40-44.

Панчук Марина Вікторівна,
студентка 3 курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Фомічова Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Актуальним постає питання спадкування майнових прав інтелектуальної власності. Так, об'єкти інтелектуальної власності є особливими об'єктами цивільного обороту із спеціальним правовим режимом. Особливості об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема тісний зв'язок між майновими та немайновими правами творця/винахідника, неоднорідна судова практика зумовлюють доцільність звернення до дослідження особливостей їх спадкування.

Відповідно до ст. 418 ЦК України, право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений Цивільним кодексом України та іншим законом [1].

Розглядаючи досліджуване питання, необхідно насамперед розрізнити об'єкти права інтелектуальної власності та інтелектуальну власність як об'єкт спадкування, оскільки до спадкоємця переходять саме сукупність прав на об'єкт, а не сам об'єкт [3, с. 5]. Варто зазначити, що право інтелектуальної власності складається насамперед з особистих немайнових прав інтелектуальної власності та/або майнових прав інтелектуальної власності. Особисті немайнові права не можуть входити до складу спадщини відповідно до ст. 1219 ЦК України, а перейти у спадщину можуть тільки майнові права інтелектуальної власності. Зокрема до майнових прав інтелектуальної власності, які можуть успадковуватися, належать:

- 1) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі забороняти таке використання;
- 2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності;
- 3) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом [4, с. 247].

Такий вчений як С.О. Бутнік-Сіверський пропонує виокремлення ще однієї категорії прав інтелектуальної власності через те, що в них відсутні ознаки, які дали б можливість віднести їх до категорії майнових чи особистих немайнових прав творця, а саме – специфічних авторських прав, у межах яких виокремлює такі права: 1) право участі у реалізації проєктів творів архітектури, містобудування, садово-паркового мистецтва; 2) право доступу до твору образотворчого мистецтва; 3) право слідування [6, с. 11].

Пленум Верховного Суду України в постанові «Про судову практику у справах про спадкування» також роз'яснив, що до складу спадщини входять усі майнові права інтелектуальної власності, чинні на час відкриття спадщини, а саме: право на відтворення, опублікування і розповсюдження авторських творів; право на оформлення винаходу, корисної моделі; право на отримання винагороди за використання твору тощо [5, с. 116].

Отже, особливістю спадкування прав інтелектуальної діяльності є те, що до складу спадщини можуть бути включені лише майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності. В загальному передається не сам об'єкт, а лише комплекс майнових прав.

Проаналізувавши чинне законодавство України, вважаємо, що найбільш чітко і точно законом передбачено спадкування саме у сфері авторського права. Так, стаття 29 Закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачає норму, яка вказує на те що, майнові права авторів та інших осіб,

які мають виключне авторське право, переходять у спадщину. Особисті немайнові права автора не можуть переходити у спадщину. Спадкоємці мають право захищати авторство на твір і протистояти перекрученню чи іншій зміні твору, а також будь-якому іншому посяганню на твір, що може завдати шкоди честі та репутації автора [2].

На даному етапі відбувається дослідження науковцями питань щодо спадкування авторських прав, а особливо що стосується особистих немайнових прав автора. О. О. Гаценко вказує що до особистих немайнових прав автора, які можуть передаватися у спадок можна віднести право захисту особистих немайнових прав автора. Проте ця думка потребує детальнішого вивчення.

Отже, дослідивши тему спадкування майнових прав інтелектуальної власності, можна зробити висновок, що права інтелектуальної власності є насамперед особливим об'єктом спадкового права. На правовідносини щодо їх спадкування поширюються загальні положення спадкування, які визначені в рамках цивільного законодавства, але із урахуванням специфіки переходу цих прав у спадщину та певних особливостей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст.356.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст.64.
3. Бельтюкова Є. М. Особливості спадкування майнових прав інтелектуальної власності / Бельтюкова Є. М. // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 7. – С. 5-9.
4. Право інтелектуальної власності: підручник / О.І. Харитонova, Є.О. Харитонов, Т.С. Ківалова та ін.; за заг. ред. О.І. Харитонової. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 540 с.
5. Чурпіта Г.В. Актуальні проблеми спадкового права: навчальний посібник / О.О. Лов'як, С.С. Бичкова, І.А. Бірюков та ін. ; за заг. ред. Ю.О. Заїки, О.О. Лов'яка. – К.: КНТ, ЦУЛ, 2014. – 336 с.
6. Майнові авторські права як об'єкт спадкування: підручник / С. Бутнік-Сіверський // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2008. – № 3. – С. 11.